

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01-3456
Nikšić, 24.11.2021.

Na osnovu člana 64 Statuta Univerziteta Crne Gore, člana 35 Pravila doktorskih studija, Vijeće Filološkog fakulteta je na CXXXVI sjednici, održanoj 24. 11. 2021. godine donijelo,

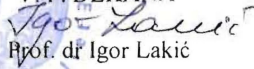
O D L U K U

1. Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata **mr Balše Ivanovića**.
2. Prihvata se kao podobna za izradu doktorska teza pod nazivom „**Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku**“ i kandidata mr Balše Ivanovića.
3. Prijedlog dostaviti Odboru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore na dalji postupak.

O B R A Z L O Ž E N J E

Vijeće Filološkog fakulteta je na CXXXVI sjednici, održanoj 24. 11. 2021. godine razmatralo Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i „Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku“ i kandidata mr Balše Ivanovića.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu.

V. F. DEKANA

Prof. dr Igor Lakić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

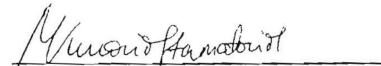
VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata

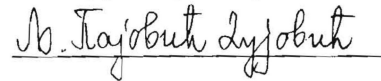
Vijeću Filološkog fakulteta predlažemo da usvoji Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata mr Balše Ivanovića (obrazac D1).

KOMISIJA ZA DOKTORSKE STUDIJE

Prof. dr Milica Vuković Stamatović

Prof. dr Ljiljana Pajović Dujović

Prof. dr Neda Andrić

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primijeno: 22. 11. 2021.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01	3428/1		

OCJENA PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Balša Ivanović
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Engleski jezik i književnost
Broj indeksa	4/20
Podaci o magistarskom radu	Domestikacija i forenzacija u prevodima poeme <i>Moskva-Petuški</i> Venedikta Jerofejeva na engleski i srpski jezik Prevodilaštvo (teorija prevođenja) Institut za strane jezike Podgorica mart, 2015. 9.98
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku
Na engleskom jeziku	Discourse Analysis of the Judgements of the European Court of Human Rights in English and their Translation Equivalents in Montenegrin
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	12.07.2021.
Naučna oblast doktorske disertacije	Lingvistika i prevođenje
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Filološki fakultet	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>Kandidat mr Balša Ivanović predstavio je polazna istraživanja koja je napisao radeći istraživanje na temu <i>Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku</i>. Odbrana polaznih istraživanja održana je 19.11.2021. godine u 13.15 časova na Filološkom fakultetu, pred Komisijom u sastavu: prof. dr Vesna Bulatović (predsjednik), prof. dr Milica Vuković Stamatović (član) i prof. dr Igor Lakić (mentor). U izlaganju koje je trajalo 30 minuta, kandidat je predstavio kako teorijski tako i metodološki okvir istraživanja, kao i prve rezultate svog rada na pomenutu temu. Nakon izlaganja kandidata, Komisija je postavila više pitanja, iznijela komentare i dala preporuke koje su od značaja za dalji tok istraživanja na temu koja je predmet ovog rada.</p> <p>Kandidat je, prije odbrane polaznih istraživanja, Komisiji dostavio tekst polaznih istraživanja elektronskim putem, obima 76 strana, sa 41 citiranom referencom.</p>	

B. OCJENA PODOBNOSTI TEME DOKTORSKE DISERTACIJE
B1. Obrazloženje teme

Predmet ove doktorske disertacije je diskursna analiza presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku. Dakle, već iz samog naslova disertacije vidimo da se radi o jednom specifičnom pristupu proučavanja strukture presuda koji takođe obuhvata i njihovu lingvističku analizu. Za korpus su uzete presude ESLJP-a, a sama ideja da se bavimo ovom temom proistekla je iz činjenice da su pravne zakonitosti, institucionalizovane u okviru Evropskog suda, kao i Evropske unije, normirane nešto drugačije od uobičajenog pravnog registra anglosaksonskog pravnog sistema, a s druge strane zbog aktuelne situacije u pogledu evrointegracija Crne Gore i potrebe usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, a samim tim i prevođenja velikog broja dokumenata sa engleskog na crnogorski jezik i obrnuto. Osim toga, interesovanje za ovakvu vrstu proučavanja javilo se i zbog kompleksnosti strukture presuda koje predstavljaju izazov i sa lingvističkog i sa prevodilačkog aspekta. Pravni diskurs podliježe određenim ograničenjima i pravilima, što umnogome otežava rad prevodioca s obzirom na to da oni nijesu pravnici. Upravo iz tog razloga neophodno je ukazati na sve specifičnosti koje se srijeću u ovakvoj vrsti žanra i kroz analizu pokazati na koji način treba pristupiti proučavanju presuda ESLJP-a.

B2. Cilj i hipoteze

Ciljevi:

- definisati makrostrukture, odnosno funkcionalne cjeline presuda Evropskog suda za ljudska prava kojima se izražava stav suda prema svakom pojedinačnom slučaju i naročito definisati načine na koji Sud tumači Evropsku povelju za ljudska prava i time kreira sudsku praksu;
- definisati situacione karakteristike presuda Evropskog suda za ljudska prava;
- analizirati sintaksičke i leksičke karakteristike presuda, što pokriva mikro-nivo;
- analizirati na koji način određeni leksički izbori, posebno oni vezani za pravni registar, predstavljaju nosioce značenja i sudske odluke koje vlasti u zemljama treba da shvate i primijene;
- analizirati prevodne ekvivalente u crnogorskom jeziku, kako bi se uvidjelo da li su napravljeni pravi leksički izbori i da li su u njima u potpunosti pokrivena značenja iskazana u izvornom tekstu;
- kreirati glosar koji će biti od pomoći Crnoj Gori u procesu prevođenja, kao i u procesu primjene presuda Evropskog suda u našem pravosudnom sistemu, kod obuke nosilaca pravosudnih funkcija i sudskih tumača, kao i studentima prevodilaštva master studija.

Hipoteze:

- (1) Postoji jasna diskursna struktura presuda Evropskog suda koja odražava stav suda prema svakom pojedinačnom slučaju,
- (2) Funkcionalne cjeline na makro-nivou moguće je identifikovati i objasniti na osnovu jedinica na mikro-nivou (diskursni markeri, kao i sintaksičke i leksičke karakteristike presuda),
- (3) Ne postoje uvijek direktni prevodni ekvivalenti na crnogorskom jeziku,
- (4) Određeni pravni koncepti na engleskom jeziku mogu se prevesti na crnogorski jezik uz pomoć tehnika: transpozicija, priznati prevod, doslovni prevod, superordinacija itd.

B3. Metode i plan istraživanja

Analiza polazi od identifikacije diskursnih karakteristika presuda, odnosno njihove makrostrukture, a zatim će ići dalje u analizu lingvističkih eksponenata ovih

makrostruktura na nivou mikrostrukture (sintaksički i leksički aspekti prvenstveno) i to ne samo iz lingvističkog, već i prevodilačkog ugla. Dakle, radi se o dvostrukom pristupu sintaksičkim i leksičkim karakteristikama teksta. Tom prilikom, primjenjuje se kontrastiranje određenih pravnih koncepata, naročito onih koji su različiti u dva pravna sistema, (a) onom Savjeta Evrope i Evropske unije, koji čini kombinaciju anglosaksonskog i kontinentalnog prava, kao i (b) sistema kontinentalnog prava na kome se zasniva i pravni sistem Crne Gore, ali koji, kroz usklađivanje našeg pravnog sistema sa pravnom tekovinom EU, kao i sa praksom Evropskog suda, počinje da poprma i neke leksičke, a time i suštinske karakteristike prava EU.

Oblast istraživanja podrazumijeva diskursnu analizu na dva nivoa: makro i mikro. Na makronivou se analizira struktura presuda i ukazuje na sve specifičnosti koje postoje u pravnom diskursu presuda, dok sa analiza na mikronivou bavi leksičkom analizom svih jezičkih elemenata kako bi se utvrdilo na koji način i kojom metodom su određene leksičke jedinice prevedene. Nakon toga, pomoću softvera sketchengine.eu obavlja se i statistička obrada korpusa koja daje uvid u frekvenciju kolokacija, fraza, riječi itd., čime će se otvoriti nova polja za analizu pravnog žanra, pogotovu presuda kao podžanr pravnog žanra.

B4. Naučni doprinos

Imajući u vidu dosadašnji rad istraživača koji se bave analizom diskursa, može se reći da je ostvaren značajan napredak u ovoj oblasti kada govorimo o istraživanju u Crnoj Gori. Vidjeli smo da je ozbiljno istraživanje započeto od strane Igora Lakića i Slavice Perović, a zatim su se vremenom priključili i drugi ozbiljni istraživači koji su se studiozno bavili različitim aspektima analize diskursa, otvarajući na taj način nova polja za analizu, što je od dragocjenog značaja za buduće, mlade istraživače u Crnoj Gori. Međutim, primjenjujući analizu diskursa u analizi presuda ESLJP-a u kombinaciji sa prevodilačkom analizom predstavlja sasvim novi pristup u proučavanju pravnog žanra. Ovim pristupom pokušava se dati novi doprinos analizi diskursa iz oblasti prava, ali i translatoološkim proučavanjima pravnog diskursa. Osim toga, na kraju ovog rada, dobićemo i glosar koji će biti od velike koristi za sve one koji se bave posredno ili neposredno pravnim engleskim. Imajući u vidu da se analizom presuda ESLJP-a na ovakav način nije do sad niko bavio, rezultati ove analize:

- biće primjenjivi u obuci sudskih tumača i, eventualno, nosilaca pravosudnih funkcija u tumačenju presuda Evropskog suda, posebno iz lingvističkog ugla, naročito leksike, koja je nosilac značenja kompletnog teksta, a time i odluka donešenih pred Evropskim sudom za ljudska prava;
- omogućiće primjenu rezultata analize u radu sudskih tumača;
- dovelaće do kreiranja priručnika o lingvističkom tumačenju presuda Evropskog suda za ljudska prava;
- približiće rezultate istraživanja i cijelu analizu studentima master studija prevodilaštva na Univerzitetu Crne Gore, kako bi kasnije samostalno precizno mogli da se bave prevodenjem ove vrste pravnog diskursa.

Osim toga, kandidat će biti osposobljen da se samostalno bavi daljim istraživačkim radom i sva svoja znanja i vještine primijeni u radu sa mlađim generacijama istraživača i, eventualno, studenata prevodilaštva na Univerzitetu Crne Gore. Sva nova znanja i vještine pomoćiće kandidatu da stvori pretpostavke za vlastitu dalju afirmaciju u svijetu nauke, prevodilaštva i visokog obrazovanja.

B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja

Cjelokupna finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja moguća je zbog stipendije Ministarstva nauke, čiji je kandidat korisnik od 2020. godine.

Mišljenje i prijedlog komisije
<p>Nakon što je pročitala tekst polaznih istraživanja kandidata mr Balše Ivanovića i saslušala njegovo izlaganje, Komisija je zaključila da je tema <i>Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku</i> podobna za doktorsko istraživanje, kao i da će rezultati ovog istraživanja biti značajni u smislu njihovog naučnog doprinosa. Pomenuta tema predstavlja prvu analizu ove vrste u Crnoj Gori koja na interdisciplinarni način (iz ugla lingvistike, prevodilaštva i prava) istražuje presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu protiv Crne Gore. Istraživanja ove vrste, pored njihovog lingvističkog doprinosa, aktuelna su i zbog toga što ove presude u velikoj mjeri utiču na ukupan pravni sistem Crne Gore, posebno u smislu prilagodavanja sudskih postupaka praksi Evropskog suda, kao i zaštite ljudskih prava, ali i zato što su značajne za nosioce pravosudnih funkcija, sudskih tumača i studenata prevodilaštva. Naučno tumačenje koncepata sadržanih u presudama može olakšati njihovo tumačenje i odgovarajuću primjenu.</p> <p>Kandidat je proučio značajnu literaturu iz oblasti analize diskursa, analize žanra, prevodilaštva i prava, koju je kritički i sintetički adekvatno predstavio i u tekstu polaznih istraživanja i u svojoj prezentaciji. Pomenuti teorijski okvir predstavlja dobar temelj za sljedeće faze istraživanja.</p> <p>Prvi rezultati istraživanja ukazuju na to da je kandidat mr Balša Ivanović odabrao odgovarajući teorijski okvir i metodologiju za svoje istraživanje, koja, između ostalog, uključuje i program <i>sketchengine.eu</i> za statističku obradu podataka. S tim u vezi, Komisija zaključuje, na osnovu njegovog prethodnog obrazovanja i stručnog iskustva, da mr Ivanović pravilno bira teorijske postavke i metodologije, da ih uspješno i dosljedno primjenjuje u analizi, kritički se odnoseći prema svim pojavama koje analizira. U tom smislu, Komisija smatra da je kandidat mr Balša Ivanović podoban za izradu doktorske disertacije pomenutog naslova.</p> <p>S obzirom na to da se očekuje da će teza dovesti do značajnih naučnih rezultata i zaključaka, koji će, zahvaljujući interdisciplinarnosti ove teme, biti primjenljivi i u pravosudnoj i prevodilačkoj praksi, Komisija jednoglasno predlaže Vijeću Filološkog fakulteta, Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore da temu <i>Analiza diskursa presuda Evropskog suda za ljudska prava na engleskom jeziku i njihovih prevodnih ekvivalenata u crnogorskom jeziku</i> prihvati kao disertabilnu, a kandidata mr Balšu Ivanovića kao podobnog za izradu doktorske disertacije ovog naslova, te preporučuje da on nastavi rad na sprovođenju pomenutog istraživanja.</p>
Prijedlog izmjene naslova
(po potrebi predložiti izmjenu naslova)
Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora
(titula, ime i prezime, ustanova)
Planirana odbrana doktorske disertacije
decembar 2022.
Izdvojeno mišljenje
(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)
Ime i prezime

Napomena		
(popuniti po potrebi)		
ZAKLJUČAK		
Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljeni cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE
Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata		
Prof. dr Vesna Bulatović, predsjednik	<i>V Bulatović</i>	
Prof. dr Igor Lakić, mentor	<i>Igor Lakić</i>	
Prof. dr Milica Vuković Stamatović, član	<i>Milica Vuković Stamatović</i>	
U Nikšiću, 22.11.2021.		
		DEKAN <i>Igor Lakić</i>
	MP	

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
Prof. dr Vesna Bulatović, predsjednica komisije	Da li planirate da zadržite postojeću strukturu u kojoj se teorijski okvir predstavlja ne samo u uvodu cjelokupnog rada već i korpusu (uvodu u analizu određenih segmenata presude u okviru analize korpusa)? Pitanje metodologije, tj. da li se radi o kontrastivnoj ili komparativnoj analizi, preispitati u odnosu na predmet analize u različitim segmentima rada, moguće je da će metod biti kombinovan. Da li je moguće da se, u skladu sa Venutijevim postavkama o domestikaciji i forenziciji, razmotri ideja da se jedan dio rada posveti pojavi forenziciji žanra u kontekstu crnogorskog pravnog Sistema?
Prof. dr Milica Vuković Stamatović, članica komisije	Na koji ćete način i gdje u radu integrisati rezultate statističke obrade korpusa uz pomoć alata <i>sketch engine</i> ? Koje sintaksičke aspekte namjeravate da analizirate? Da li će u analizi biti korišćen neki softver za tu vrstu analize? Da li ćete koristiti softver i za analizu prevoda presuda? Ako da, koji?
Prof. dr Igor Lakić, mentor	Da li je moguće povezati statističku obradu podataka uz pomoć alata <i>sketchengine.eu</i> sa leksičkom analizom? Koje aspekte sintaksičke analize je neophodno pokriti u analizi presuda? Da li se makrostruktura presuda može definisati na određenom uzorku presuda, a eventualna odstupanja navesti kao izuzeci?
PITANJA PUBLIKE DATA U PISANOJ FORMI	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	

ZNAČAJNI KOMENTARI

Evidentno je da kandidat vlada svim elementima analize. Rad ima dobru strukturu i pisan je jasnim naučnim stilom. Dobro je što je kandidat dao pregled istraživanja u oblasti analize diskursa u Crnoj Gori, što je prvi put da su sistematizovana ova istraživanja. Iako je korpus od 63 presude jako obiman, statistička analiza omogućuje pouzdanije podatke za analizu. Komisija predlaže da se statistička analiza putem alata stetchengine.eu poveže sa leksičkom analizom. Predloženo je i da se u skladu sa Venutijevim postavkama o domestikaciji i forenizaciji razmotri ideja da se jedan dio rada posveti pojavi forenizaciji žanra u kontekstu crnogorskog pravnog sistema, tj. odluka Ustavnog suda.